

กลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

A Strategy of Educational Administration by Sufficiency Economy Philosophy
Application for Success of the Secondary Schools
in the Lower Northeastern Region 1

สุภาภรณ์ อ้นประดิษฐ์* จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์** สงวนพงศ์ ขวนชม*** และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ****
นักศึกษาลัทธิสุทธปริชาตญาณบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

รองศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล***

อาจารย์ ดร., คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล****

Supaporn Onpradith* Chamroenrat Chitchirachan** Sanguanpong Chuanchom***
and Vorasit Ratanavaraha****

Ph.D. Graduate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Associate Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University**

Assistant Professor Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University***

Lecturer Dr., Faculty of Education, Vongchavalitkul University****

Corresponding author E-mail: Supaporn.opd@gmail.com

(Received: October 28, 2020; Revised: November 30, 2020; Accepted: February 18, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการของกลยุทธ์ 2) เพื่อสร้าง พัฒนากลยุทธ์ และ 3) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพกลยุทธ์ โดยศึกษาเอกสาร งานวิจัย สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้นิยามกรอบผลงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานทั่วไป นำเนื้อหา มาสร้างแบบสอบถาม ผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 ขึ้นไป นำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีไขกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ 0.97 นำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 208 คน ได้รับมา 100 % นำมาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค จัดทำร่าง กลยุทธ์ นำไปจัดกลุ่มสนทนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน นำมาปรับปรุงกลยุทธ์ ประเมินความเหมาะสม และสร้างแบบสอบถาม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ เพื่อถามกลุ่มตัวอย่าง 141 คน ได้รับมา 100 % และบูรณาการเป็นกลยุทธ์ วิเคราะห์ ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการ วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกลยุทธ์ และวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุดลำดับแรก ด้านการบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง ลำดับ สุดท้าย ความต้องการบริหารจัดการศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายด้านพบว่าด้านวิชาการ ระดับมากที่สุด

ลำดับแรก และด้านการบริหารงานทั่วไป ระดับมาก ลำดับสุดท้าย ผลการสร้าง พัฒนากลยุทธ์ มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ได้กลยุทธ์คือวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์หลักคือกลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาระบบการเรียน การสอน กลยุทธ์หลักที่ 2 ส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาการบริหาร งานงบประมาณ และกลยุทธ์หลักที่ 4 พัฒนาระบบการมีส่วนร่วมการสร้างเครือข่าย และพัฒนาการศึกษา มีการประเมินความเหมาะสม ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด พิจารณารายประเด็นพบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ส่วนกลยุทธ์หลักที่ 1 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน กลยุทธ์หลักที่ 3 การพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ มีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด ลำดับสุดท้าย ผลตรวจสอบความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณารายประเด็นพบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด และกลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ มีความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุดทุกด้านในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ

คำสำคัญ: กลยุทธ์, การบริหารจัดการศึกษา, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, โรงเรียนมัธยมศึกษา,
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

Abstract

The objectives of this research were to; 1) study the current situations and needs of educational administrative strategy; 2) construct and develop the strategy; and 3) check the feasibility and utility of the strategy by application of the principles of the Sufficiency Economy Philosophy (SEP) for successfulness of the secondary schools in the Lower Northeastern Region 1. The methodology was of 3 stages: 1) studying the documents, researches concerned, and interview 5 intellectuals covering the academic, human resource, budgeting and general affairs with SEP application and construct the questionnaires scrutinized by 5 experts with IOC higher than 0.60, having 208 school administrators and teachers of secondary schools as samples responding the questionnaires; 2) analyzing the SWOT and construct a draft for focus group by 7 intellectuals and developing form for evaluating the appropriateness of those followings; 3) constructing the questionnaires with reliability 0.97 to the 141 samples for responding the feasibility and utility; and 4) analyzing the data and integrating the complete strategy. The statistics used for data analyzing were percentage, mean and standard deviation.

The research findings were as follows: The current situations of the educational administration by SEP application as perceived by administrators and teachers as a whole were at a high level. When considering each component, it was found that academic affair was at the highest level in the first category and general affair was at a moderate level in the final one. The needs of the educational administration by SEP application as a whole were at the highest level. When considering each component, it was found that academic affair was at the highest level in the first category, but general affair was at a high level in the final one. The results of constructing and developing the strategy by SEP application with SWOT analysis gained the strategy of: (1) vision; (2) mission; (3) goal; and (4) main strategy of the (1) teaching and learning development; (2) enhancing all the personnel know and understand the SEP for administrating; (3) developing the budgeting system; and (4) developing a participative system for

educational network developing. This strategy taken to evaluate the propriety was found as a whole at the highest level. When considering each strategy, it was found that vision, mission, and goal were at the highest level running in the first category and the first and the third strategy were at the highest level in the final one. The results of checking the feasibility and utility of strategy as a whole were at the highest level. When considering each component, it was found that the feasibility and utility of vision, mission and goal were firstly at the highest level and all strategic components were secondly at the highest level.

Keywords: Strategy, Educational Administration, Sufficiency Economy Philosophy, Secondary Schools, the Lower Northeastern Region 1

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยกำลังเผชิญหน้ากับความเสื่อมและความเสี่ยงอย่างหลากหลาย ประเทศชาติต้องเผชิญกับปัญหาท้าทายที่คาดไม่ถึงทั้งชีวิต เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม คุณภาพการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมถึงแม้ว่าในปัจจุบันคุณภาพการศึกษาไทยจะถูกละเลยวิพากษ์วิจารณ์ แต่ก็มิได้ทำให้ประชาคมการศึกษาทอดทิ้ง ทุกคนและทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกันว่าคุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน นำคนไปพัฒนาสังคมและสร้างสรรค์สังคมเพื่อไปพัฒนาชาติ ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนที่เน้นความเสมอภาคทางสังคมและคุณภาพและได้รับแนวทางมาจากองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติที่เน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นพื้นฐานที่จำเป็นอันเป็นเป้าหมายหลักที่ต้องดำเนินการ

การจัดการศึกษาตามนโยบายของภาครัฐตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งมุ่งจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการให้การศึกษาเพื่อประโยชน์ต่อผู้เรียนและสังคมให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นการศึกษาตลอดชีวิต การจัดการศึกษาให้นักเรียนปกติ นักเรียนพิการ นักเรียนด้อยโอกาส และนักเรียนมีความสามารถพิเศษ การจัดการศึกษาโดยใช้รูปแบบการจัด 3 รูปแบบ คือการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความเหมาะสมและในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักการและแนวทางที่กำหนดไว้ให้จัดตามธรรมชาติและศักยภาพของนักเรียนในแต่ละวัย หรือแต่ละคนจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งภายในโรงเรียน ตลอดจนทั้งการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สถานศึกษาถือเป็นสถาบันที่สำคัญในการจัดกระบวนการ เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามแก่บุคคลและสังคม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา คือ ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี รวมถึงการแสวงหาความรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ในด้านต่าง ๆ ฝึกตนเองให้มีความรอบคอบ ระมัดระวัง โดยใช้สติปัญญาในการทำงานดำเนินชีวิต ที่สำคัญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นย้ำให้นักเรียน นักศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม มีความอดทน ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เบียดเบียนผู้อื่น แบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต (ลีลาภรณ์ บัวสาย, 2549)

การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา และเยาวชนมีวิสัยทัศน์ของการขับเคลื่อน คือ สานเครือข่ายขยายความรู้ควบคู่ประชาสัมพันธ์ โดยมีแนวทางในการขับเคลื่อน 2 ส่วนคือ ส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการให้บริการบริหารสถานศึกษาและส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตร สาระเรียนรู้ในห้องเรียน ส่วนที่เรียนนอกห้องเรียนที่มีคุณลักษณะและการจัดการที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญของการขับเคลื่อนคือการทำให้เยาวชนมีความสมดุลทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยสอดคล้องกับแนวคิด หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้า

เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสาระเรียนรู้ต่าง ๆ โดยในระยะแรกนั้นมีแนวทางการจัดการเรียนรู้การสอน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มจากการค้นหาตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ การจัดโครงการหรือกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สามารถทำได้ทั้งการเรียนรู้ในห้องเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียนผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน เพื่อปลูกฝังให้เด็กและเยาวชน มีวิธีปรับเจตคติอุปนิสัยและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวทางการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (เพ็ญพรรณ ชูติวิศุทธิ์, 2553)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศ และมีแนวทางดำเนินการเพื่อบรรลุถึงวิสัยทัศน์โดยมีหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปณิธานทางในการบริหารและพัฒนาประเทศ หลักการสำคัญของแผนพัฒนาและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ที่มุ่งยึด 6 หลักการที่สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559) คือ

1. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เพื่อให้เกิดบูรณาการการพัฒนาในทุกมิติ
2. ยึดคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาโดยมุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย
3. ยึดวิสัยทัศน์ภายใต้ยุทธศาสตร์ 20 ปี ที่มุ่งพัฒนาประเทศไทยให้เป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว
4. ยึดเป้าหมายอนาคตของประเทศไทยในปี 2579 อันเป็นเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายสอดคล้องกับเป้าหมายที่ยั่งยืน
5. ยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำและขับเคลื่อนการเจริญเติบโต ที่มุ่งเน้นการสร้างผลิภาพการผลิตบนพื้นฐานของการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม
6. ยึดหลักการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างจริงจังภายใน 5 ปี ที่ต่อยอดนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่เป็นเป้าหมายในระยะยาว

จากหลักการสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ซึ่งมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากำหนดเป็นหลักการสำคัญ จึงเห็นได้อย่างชัดว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ "ความพอเพียง" หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีความสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบคอบที่เหมาะสม ในการดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี (ปรียานุช ธรรมปิยา, 2555)

ดังนั้นเพื่อเป็นการวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการบริหารจัดการศึกษาของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาโดยภาพรวม กระทรวงศึกษาธิการจึงมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ขึ้น ซึ่งได้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มากำหนดเป็นวิสัยทัศน์และเป้าหมายของแผน กำหนด

วัตถุประสงค์ของแผน โดยมีหลักการสำคัญว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เป็นแนวทางในการดำรงชีวิตและการประพฤติปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับอย่างพอเพียง และการศึกษาจึงควรนำหลักปรัชญาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ด้วย โดยยึดหลักความพอประมาณ มีการตัดสินใจที่มีเหตุผล มีการพิจารณาเหตุปัจจัยอย่างรอบคอบเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโดยใช้เงื่อนไขความรู้คือรอบรู้วิชาการ รอบคอบ และระมัดระวังรอบด้าน รวมทั้งตระหนักในคุณธรรมคือมีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน พากเพียรและใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต ทั้งนี้ในแผนได้กำหนดวัตถุประสงค์โดยมุ่งพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะ ทักษะและสมรรถนะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและยุทธศาสตร์ชาติ มุ่งพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม และมุ่งนำประเทศไทยก้าวข้ามกับดักของประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ความเหลื่อมล้ำให้ลดลง แต่การบริหารจัดการศึกษามีสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการศึกษาอย่างไร มีกลยุทธ์อย่างไร และกลยุทธ์จะมีความเป็นไปได้ รวมทั้งประโยชน์จะเป็นประการใด จึงเป็นเรื่องที่ควรศึกษาในรายละเอียด

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากลยุทธ์การจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อนำแนวทางของกลยุทธ์ไปสู่การพัฒนาการศึกษาเพื่อความสำเร็จของประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

2.2 เพื่อสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

2.3 เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็นขั้นตอนการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร งานวิจัยและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่ครอบคลุมการบริหารจัดการงานสู่ความสำเร็จ โดยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อและสร้างแบบสัมภาษณ์ และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน มีเนื้อหาครอบคลุมประเด็นการบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานบุคคล การบริหารจัดการงานงบประมาณ และการบริหารจัดการงานทั่วไป โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ ผู้ทรงคุณวุฒิที่สัมภาษณ์ มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ ในการบริหารจัดการศึกษา หรือ

2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา หรือ

3. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ หรือ

4. เป็นครูผู้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าโครงการในโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ

5. เป็นครูผู้รับผิดชอบหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ในขั้นตอนการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ประสานงานการดำเนินการกิจกรรมติดต่อกับทางโรงเรียน หน่วยงานต้นสังกัด และติดต่อโดยตรงกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ ขออนุญาต ผู้สัมภาษณ์บันทึกเทปคำสัมภาษณ์ พร้อมก็นำคำสัมภาษณ์มาจัดพิมพ์ หลังจากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลและจัดพิมพ์เป็นเนื้อหาความเรียงครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตรการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ หลังจากนั้น ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ขั้นตอนที่ 2 การนำผลจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ผู้วิจัยนำผลจากขั้นตอนที่ 1 มาวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และได้จัดทำเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งได้จัด กลุ่มสนทนาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้วิจัยนำรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา มาเสนอต่อคณะกรรมการ ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบในด้านความรู้ คุณวุฒิและประสบการณ์ในการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิในการจัด กลุ่มสนทนา ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 7 คน ดังนี้

1. เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ในการบริหารจัดการศึกษา หรือ
2. เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านการบริหารการศึกษา หรือ
3. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ หรือ
4. เป็นครูผู้รับผิดชอบเป็นหัวหน้าโครงการในโรงเรียนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หรือ

หรือ

5. ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ผู้วิจัยนำรายชื่อศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิในการจัดกลุ่มสนทนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน มาดำเนินการ โดยขอความอนุเคราะห์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อออกหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการจัด กลุ่มสนทนาตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนด

ผลลัพธ์ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้แสดงความคิดเห็น และให้ข้อเสนอแนะแนวทางใน การปรับปรุงแก้ไข กลยุทธ์ จากการจัดกลุ่มสนทนา จำนวน 7 คน ทำให้ผู้วิจัยได้ประเด็นที่เป็นผลลัพธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน จากการจัดกลุ่มสนทนา ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำกลยุทธ์พร้อมทั้งแบบประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คนประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ว่ามีความเหมาะสมอยู่ ในระดับใด ใน 5 ระดับ หลังจากนั้นจึงนำผลที่ได้จากการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ปรับปรุงและดำเนินการ ในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในการนำกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดย ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ไปสู่การปฏิบัติ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่ 3 ดังนี้

1) การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ จำนวน 2,142 คน

กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ บุรีรัมย์ สุรินทร์ จำนวน 208 คน การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

2) การสร้างแบบสอบถาม โดยการนำผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 มาเป็นกรอบแนวคิดและประเด็นข้อมูลเนื้อหาสาระ เพื่อสร้างแบบสอบถามที่ครอบคลุมการบริหารจัดการงานวิชาการ การบริหารจัดการงานงบประมาณ การบริหารจัดการงานบุคคล และการบริหารจัดการงานทั่วไป ในการสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

ผู้วิจัยเสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไขและให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงนำเครื่องมือไปหาคุณภาพ ดำเนินการโดยเสนอรายชื่อและแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ที่ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการ ซึ่งได้เสนอแต่งตั้งโดยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ จากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล ดำเนินการจัดทำหนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อความ (Index of Item Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งพิจารณาข้อคำถาม ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

ผู้วิจัยดำเนินการหาคุณภาพเครื่องมือในขั้นต่อไปโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จำนวน 30 คน ซึ่งมีใช้กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.97 หลังจากนั้น จึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 141 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยสอบถามความเป็นไปได้และความประโยชน์ ในการนำกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 หลังจากนั้นจึงนำมาบูรณาการเป็นกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัญหาและความต้องการตามขั้นตอนที่ 1 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสมของกลยุทธ์ตามขั้นตอนที่ 2 โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. ผลการวิจัย

สภาพปัญหาการบริหารการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้านพบว่าด้านวิชาการ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับมากและด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เป็นลำดับสุดท้าย ส่วนความต้องการบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายด้านพบว่าด้านวิชาการ มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก รองลงมาได้แก่ด้านงบประมาณ มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และด้านการบริหารงานทั่วไป มีความต้องการอยู่ในระดับมาก เป็นลำดับสุดท้าย

ผลการสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ได้กลยุทธ์ประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าประสงค์ และ(4) กลยุทธ์หลักประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ได้แก่กลยุทธ์หลักที่ 1 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน กลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ กลยุทธ์หลักที่ 3 การพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ และกลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการศึกษา ซึ่งมีการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าโดยภาพรวมกลยุทธ์มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายประเด็นพบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ และกลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นลำดับแรก ส่วนกลยุทธ์หลักที่ 1 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน และกลยุทธ์หลักที่ 3 การพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับสุดท้าย

ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายประเด็นพบว่าวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์หลัก ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านควรจัดสื่อเทคโนโลยี สื่อออนไลน์และระบบอินเทอร์เน็ตให้ครบทุกห้องเรียน 2) ครูควรมีกระบวนการวัดผลที่หลากหลายตามความแตกต่างของนักเรียน 3) โรงเรียนควรมีการจัดซื้อสื่อเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 จากผลการวิจัยโดยการสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดลนภา ท้วมยัง, ฉลอง ชาตรูป, ประชีวิน ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ และอนุชา กอนพ่วง (2556) ที่วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาพบว่าโดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่สำหรับการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ครั้งนี้ โดยพิจารณาสภาพปัญหารายด้านพบว่าสภาพปัญหาด้านวิชาการ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 อาจมีความรู้ ความเข้าใจ การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การประยุกต์ใช้ ยังไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งนี้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แม้ว่าเป็นหลักการง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน แต่การนำไปประยุกต์ใช้หรือการพัฒนาเป็นกลยุทธ์แล้วนำไปประยุกต์ใช้ เป็นเรื่องยากสำหรับผู้บริหารและครู ดังนั้นผลการวิจัยนี้ จึงสอดคล้องกันโดยมีความต้องการบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งผู้บริหารและครู มีความต้องการโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และหากพิจารณารายด้านก็พบว่ามีความต้องการในด้านวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะว่างานวิชาการหรืองานที่เกี่ยวกับการพัฒนาสติปัญญา งานที่เน้นการพัฒนาความรู้ เป็นงานอันเป็นหลักการสำคัญของสถานศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในสถานศึกษา ซึ่งเป็นภาพรวมของเงื่อนไขความรู้และเงื่อนไขคุณธรรม

จริยธรรม หรือพัฒนาสติปัญญา รอบรู้และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ (สำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, 2557)

5.2 สำหรับผลการสร้างและพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ซึ่งมีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ได้กลยุทธ์ประกอบด้วย (1) วิสัยทัศน์ (2) พันธกิจ (3) เป้าประสงค์ และ (4) กลยุทธ์หลัก 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วยกลยุทธ์หลักที่ 1 การพัฒนาระบบการเรียนการสอน กลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ กลยุทธ์หลักที่ 3 การพัฒนาการบริหารงานงบประมาณ และกลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาศักยภาพ

การนำกลยุทธ์ไปสู่กระบวนการประเมินความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพบว่าโดยภาพรวมของกลยุทธ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีประเด็นกลยุทธ์ที่จะนำมาอภิปรายโดยเฉพาะกลยุทธ์หลักที่ 2 การส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการ และ กลยุทธ์หลักที่ 4 การพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาศักยภาพ ซึ่งทั้งสองกลยุทธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการส่งเสริมบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารจัดการศึกษา อันเป็นกลยุทธ์หลักที่ 2 ถือว่าเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของสถานศึกษา โดยมีหลักสำคัญประกอบด้วยความพอเพียง ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีเงื่อนไขความรู้ ได้แก่ รอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง และเงื่อนไขคุณธรรมจริยธรรม ได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต ขยัน อดทน สติปัญญา แบ่งปัน ซึ่งมีความมุ่งหมายให้ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษานำไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะการบริหาร การศึกษาซึ่งเป็นศาสตร์บูรณาการที่ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ความสมดุล พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดที่ จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์ (2562) ที่กล่าวว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกระบวนการใหม่ทางการศึกษา โดยมองว่า หากนำมาประยุกต์ใช้ใน 4 มิติ ก็จำเป็นต้องตระหนักหรือพิจารณาด้วยการใช้ ความรู้เป็นพื้นฐาน และมีหลักคุณธรรมจริยธรรมกำกับเป็นพื้นฐาน เพื่อใช้วัตถุประสงค์เพื่อการบริหาร คือใช้วัตถุประสงค์ สิ่งของ เงินทอง ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า ไม่ประหยัดหรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป หรือฟุ้งเฟ้อเกินฐานะทางเศรษฐกิจของตนเอง และตระหนักถึงปัจจัยทางสังคมสำหรับการบริหารการศึกษา คือเห็นคุณค่าของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยไม่เบียดเบียน กัน และมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ทั้งนี้เพราะว่าคนทุกคนที่อยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นต้องตระหนักถึงกรอบทางวัฒนธรรม ของสังคม อีกส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือ วัฒนธรรมของสังคมสำหรับการบริหาร เป็นการเห็นคุณค่า และร่วมอนุรักษ์วัฒนธรรม ค่านิยมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น สำนึกในความเป็นไทย ทั้งนี้จะต้องเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมสำหรับการบริหารด้วย คือ มีจิตสำนึก รู้วิธีการและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการประเมินความเหมาะสมของกลยุทธ์เกี่ยวกับการพัฒนาระบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายและพัฒนาศักยภาพ การศึกษา อันเป็นกลยุทธ์หลักที่ 4 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาเห็นว่าเป็นกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน นั้น ก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเช่นกัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ที่ระบุ คติพจน์ประจำชาติไว้ในยุทธศาสตร์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตาม หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับนำมา ประยุกต์ใช้ในทุกระดับ นำไปสู่การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีหรือเป็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลย่อมจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ คือ ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนของประเทศชาติ

5.3 อนึ่งผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษา โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ความสำเร็จในโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนล่าง 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด หากพิจารณารายประเด็นพบว่าวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และกลยุทธ์หลัก ทั้ง 4 กลยุทธ์ มีความเป็นไปได้ และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ซึ่งเป็นการศึกษาอยู่ในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 แต่หากพิจารณาในบริบทอื่น ๆ เช่น ผลการศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ เนาวรัตน์ นาคพงษ์, สมชัย วงษ์นายนะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์ (2555) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด กำแพงเพชร โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก หรือ ผลการวิจัยของ รุ่งฤดี โชติวิเชียร, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ และธัชชัย จิตรนันท์ (2558) ที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 อันเป็นการศึกษาในระดับประถมศึกษาเช่นกันซึ่งมีผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาโดยภาพรวมของการน้อมนำหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา โดยอาจศึกษา ในลักษณะการพัฒนากลยุทธ์หรือการพัฒนา รูปแบบ และมีผลการศึกษาอยู่ในระดับมากหรือมากที่สุดก็ตาม ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของการศึกษา แต่สิ่งที่มีลักษณะเหมือนกันทุกภูมิภาคคือมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ ใช้โดยทั่วกัน อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาให้มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตลอดไป

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายและนำไปเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนา การบริหารงานในโรงเรียน ผลการนำไปใช้อาจขึ้นอยู่กับความพร้อมและความร่วมมือของบุคลากรของโรงเรียน และการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องของโรงเรียน

6.1.2 ควรนำผลการวิจัยไปสร้างเครือข่ายสถานศึกษาและสามารถนำไปปรับใช้ในโรงเรียนได้ตามความ เหมาะสม

6.1.3 ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ กับหน่วยงานทุกระดับ ในการดำเนินการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษา การบริหารงานทั่วไปโดยประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษา การบริหารงานบุคคลโดยประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบหรือกลยุทธ์ การประเมินผลการบริหารงานงบประมาณ ทางการศึกษาโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *การศึกษาเปลี่ยนแปลงชีวิต*. กรุงเทพฯ: สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, กระทรวงศึกษาธิการ.

- จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์. (2562). ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : กระบวนทัศน์ใหม่ของปรัชญาการศึกษาสู่การเรียนรู้
ในศตวรรษปัจจุบัน. *สิกขา วารสารศึกษาศาสตร์*, 6(1), 61-74.
- ดลนภา ท้วมยัง, ฉลอง ชาตบุปผะชีวิน, ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์ และอนุชา กอนพ่วง. (2556). การพัฒนากลยุทธ์
การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(1), 33-47.
- เนาวรัตน์ นาคพงษ์, สมชัย วงษ์นายะ และทวนทอง เขาวงกิตพิงศ์. (2555). กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัด
กำแพงเพชรโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 14(3), 49-60.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุริยสาส์น.
- ปรียานุช ธรรมปิยา. (2555). *วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง
มูลนิธิยุวสถิรคุณ.
- เพ็ญพรรณ ชูติวิสุทธิ. (2553). การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี.
วารสารร่มพญักษ์, 28(2), 145-166.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580. (2561, 13 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอนที่ 82 ก หน้า 1-74.
- รุ่งฤดี โชติวิเชียร, สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ และธัชชัย จิตนันท์. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1. *วารสาร
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ฉบับพิเศษ)*, 9, 686-708.
- สีลาภรณ์ บัวสาย. (2549). *เศรษฐกิจพอเพียง ร่วมเรียนรู้ สานช่วยขยายผล*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- สำนักงานขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. (2557). *แผนยุทธศาสตร์การบูรณาการการ
ขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2557-2560*. กรุงเทพฯ : สำนักงานขับเคลื่อน
การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่
สิบสอง พ.ศ. 2560-2564*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,
สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ.